

Kysely rakenteellisesta sosiaalityöstä Satakunnassa Syksy 2024

Minka Leino-Holm, kehityspäällikkö, Sosiaalialan osaamiskeskus Pikassos
Mari Lönnberg, hankekoordinaattori, Kestävän kasvun Satakunta 2,
Rakenteellisen sosiaalityön raportoinnin kehittäminen

Kysely sosiaalialan korkeakoulutetuille 30.9.-13.10.2024

- Osana rakenteellisen sosiaalityön kehittämistyötä ja teemaviikkoa tehtiin kysely rakenteellisesta sosiaalityöstä Satakunnassa. Kysely oli suunnattu sosiaalialan korkeakoulutetuille ja se oli jatkumoa syksyllä 2023 tehtyyn laajempaan kyselyyn.
- Kysely julkaistiin Sata-alueen intra Satasessa sekä hyvinvointialueen somessa. Kyselyä lähetettiin lisäksi kehittäjien toimesta myös suorasähköposteinä varsin kattavasti sosiaalialan korkeakoulutetuille eri sektoreille.
- Kyselyyn vastasi määrääjassa **23 ammattilaista**. Rakenteellinen sosiaalityö ja sen kehittäminen koettiin tärkeäksi. Sosiaalinen raportointi on yksi keskeinen tapa tehdä rakenteellista sosiaalityötä. Vastaajista lähes puolet ei ollut tehnyt sosiaalista raporttia eikä tiennyt, miten sellaisen voi tehdä.

Rakenteellinen sosiaalityö parhaimmillaan

- Kysyttäessä millaista rakenteellista sosiaalityötä itse haluaisi tehdä tai millaista työ olisi parhaimmillaan Satakunnassa, vastaajat nostivat mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden, ikääntyneiden ja vammaispalvelujen asiakkaiden kanssa tehtävän työn edistämisen keskiöön.
- Palvelujen kehittäminen käyttäjälähtöisesti, monialaisesti ja rapapintatyöskentely huomioiden nousivat esiin.
- Yhtenäiset kirjaamiskäytännöt, työn raportointi ja päättäjiin vaikuttaminen mainittiin myös olennaisena osana hyvää rakenteellista sosiaalityötä.
- Sivulla 7 on koottuna vastauksia yksityiskohtaisemmin.

Sosiaalinen raportointi

- Sosiaaliseen raportointiin liittyen kysyttiin mistä ilmiöistä tulisi raportoida, kenelle raportit tulisi toimittaa ja miten raportointia voisi Satakunnassa kehittää.
- Huolestuttavia ja raportointia edellyttäviä ilmiöitä oli kyselyn mukaan sosiaalityöntekijöiden harkintavallan kaventaminen, ikääntyneiden asumisen tukemisen puutteet, vammaispalveluiden asiakkaiden asema, nuorten mielenterveyspalveluiden saatavuus, sosiaalihuoltolain mukaisten palvelujen ikäsidonaisuus sekä vammaispalveluiden ja lastensuojelun rajapintatyöskentelyn haasteet.
- Raportointi ja viestintä koettiin tärkeiksi. Asiakastietojen käsittely ja kirjaamisen periaatteiden tuntemuksen merkitys nousi esille.
- Sivulla 8 on koottuna vastauksia yksityiskohtaisemmin.

Konkreettisia ehdotuksia

- Konkreettisia kehittämissuhteita tuli sosiaalisen raportoinnin ottaminen osaksi työyhteisöjen ja tiimien palaverikäytäntöjä.
- Esihenkilöiden rooli koettiin tärkeäksi, jotta sosiaalinen raportointi tulisi arjen työkaluksi.
- Kerätty tieto tulisi osoittaa oikeille tahoille eli johtaville viranhaltijoille ja poliittisille päättäjille säännöllisesti.

Kysely rakenteellisesta sosiaalityöstä v. 2024

Forms-kysely satakuntalaisille sosiaalialan korkeakoulutetuille 30.9.-13.10.2024.

Kysely on jatkoa vuonna 2023 tehtyyn laajempaan kyselyyn satakuntalaisesta rakenteellisesta sosiaalityöstä.

Kyselyyn
vastasi

23

ammattilaista

Rakenteellinen sosiaalityö ja sen
kehittämisen tärkeys

4,57

Tähteä (asteikko 1-5 tähteä)

Sosiaalinen raportointi

Vastaajista:

17 % oli tehnyt sosiaalisen raportin ja tiesi, missä sellainen tehdään

34 % ei ollut tehnyt sosiaalista raporttia, mutta tiesi, miten sellaisen voi tehdä

43 % ei ollut tehnyt, eikä tiennyt, miten sellaisen voi tehdä

Millaista rakenteellista sosiaalityötä haluaisit tehdä? Millaista rakenteellinen sosiaalityö olisi parhaimmillaan Satakunnassa?

- + **Mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden** yhdenvertaisuuden edistämistä.
- + Psykiatristen potilaiden **erityisen tuen tarvetta** tulisi tunnistaa monialaisessa työssä
- + **Geronomin** ammattiosaamisen ja paikallistuntemuksen hyödyntäminen ikäihmisten palvelujen suunnittelussa!
- + Suunnitelmien, strategioiden ja palvelujen **yhteensopivuus** tulisi varmistaa mm. arvokkaan ikääntymisen tukemiseksi
- + **Yhteistyömallin** luominen eri palvelujen ja sektorien välille. **Yhteistyön** tekemistä lisää, ei vain oman yksikön säästötoimien miettimistä. **Rajapintatyöskentelyn** tehostamista, esim. yhteinen kehittämispäivä.
- + Sosiaalinen raportointi tulee saattaa päättäjien tietoon.
- + Palvelujen supistamisen ja leikkaamisen **yhteiskunnalliset seuraukset** tulisi kuvata euroissa. Olennainen osa myös professiojohtamista.
- + **Kokemusperäisen tiedon** hyödyntämistä mm. käytännön työssä tulisi vahvistaa
- + Satakunnassa ei ole kattavasti **kohtaamispaikkoja** eikä kolmannen sektorin toimintaa - Yksinäisyyden ja sen lieveilmiöiden ennaltaehkäisemiseksi ihmisten oman verkostoitumisen ja rakentavan yhdessäolon tukeminen on tärkeää
- + Henkilöstön **osallisuus ja osallistuminen** kehittämistyöhön – tätä tulisi vahvistaa
- + Rakenteelliseen sosiaalityöhön kuuluu **erilaisten vaihtoehtojen** tarjoaminen
- + Ammatillaisen harjoittaman **kontrollin ja vallankäytön** kriittinen tarkasteleminen ja vähentäminen
- + **Vammaispalvelujen sosiaalityön** esille tuonti ja työstä raportointi muille ammattilaisille olisi tärkeää
- + Vammaispalvelujen **perhehoidon** vaikuttavuuden ja inhimillisyyden merkityksen esiin nostaminen olisi tarpeen
- + Eri palvelukokonaisuuksissa tehtävät **muutokset** vaikuttavat myös toisiin palvelukokonaisuuksiin – kokonaisvaltainen **vaikutusten arviointi** ja ylipäätään tieto muutoksista laajasti on tarpeen
- + Sosiaalisten **ilmiöiden tarkastelu** hallituksen toimien myötä
- + **Kirjaamiskäytäntöjen** kehittäminen ja yhtenäistäminen
- + Tarvitaan **hyvinvointialueen tasoinen käsitys rakenteellisesta sosiaalityöstä**, sen merkityksestä osana ammattilaisten työtä ja asiakkaiden arkea
- + Päättäjiin **vaikuttaminen** sekä linkkinä toimiminen palveluiden käyttäjien ja päättäjien välillä
- + Palveluiden kehittäminen **käyttäjäystävällisemmäksi**
- + Rakenteellista sosiaalityötä, joka on **laadukasta ja vaikuttavaa**

Sosiaalinen raportointi: Mistä ilmiöistä/aiheista? Kenelle ne tulisi toimittaa?

Miten sosiaalista raportointia voisi Satakunnassa kehittää?

- **Sosiaalityöntekijöiden toimintamahdollisuuksien** kaventaminen, esim. harkinta- ja päätäntävällän rajaaminen elintarvikkeiden suhteen
- **Ikäihmisten kotona asumisen tukeminen:** miten oikeasti voidaan tukea tilanteissa, joissa kriteerit säännölliselle kotihoidon palvelulle eivät täyty, eikä arjessa ole mielekästä toimintaa? Masennuksen vaara!
- Sosiaalialan ja koko sote-alan **kentän ja toimijoiden hajanaisuus** sekä **tiedonkulun haasteet** - asiakkaita katoaa tuen piiristä tai saattaa jäädä kokonaan ilman sote-kontaktia
- **Asumiseen** liittyvistä asioista olisi tarpeen raportoida, **asumispalveluiden haasteet** kaikissa palveluryhmissä nyky-yhteiskunnassa
- Sosiaalinen raportointi tulisi olla **osa työyhteisöjen ja tiimien palavereja** - Raportointia tulisi vaatia, tässä esihenkilöt ovat tärkeässä roolissa. Sosiaalisen raportoinnin työkalusta on informoitu, mutta sen olemassa olosta on silti valtavasti **epätietoisuutta**. Rakenteellisia muutoksia on valtavasti ja ammattilaiset tulisi **osallistaa** raportoimaan uusista ilmiöistä
- Vammaispalveluiden asiakkaiden kohdalla **itsemääräämisoikeuteen** liittyvät asiat - Tuoko itsemääräämisoikeuteen vetoaminen turvaa asiakkaille vai henkilökunnalle? Kriittinen tarkastelu on tarpeen
- **Rakenteellisen sosiaalityön merkitystä tulee** edelleen korostaa ja lisätä tietoutta tavoista tehdä sitä.
- **Poliittisille päättäjille ja johtaville viranhaltijoille** pitää viedä kerättyä tietoa aktiivisesti. Raporteista saatava tieto tulisi osoittaa oikeille tahoille, niin palveluita järjestäville, kehittäville tahoille kuin myös päätöksentekijöille
- **Mielenterveysosaamisen** jalkauttaminen erityisesti nuorten parissa toimiville, mm. kouluihin
- **Järjestökentän** osuus ja merkitys sosiaalityön kentällä ennaltaehkäisevässä ja korjaavassa työssä
- Sosiaalisten raporttien tekeminen **lastensuojelun ja vammaispalvelujen yhteistyöstä** sekä rajapinnoista olisi tarpeen.
- Kehitettävää: Vammaisten lasten oikeus **yhdentertaiseksi** muiden lasten kanssa lastensuojelun palveluihin sekä vammastaan johtuvien palvelutarpeiden vuoksi **oikeus** vammaispalveluihin, vaikka heillä olisikin lastensuojelun palveluita
- **Oikeus sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin iästä riippumatta**, myös yli 65-vuotiaille. On tarpeen **selkeyttää** prosesseja, toiminta-ohjeita ja työnjakoja - Mistä 65 vuotta täyttänyt henkilö saa esimerkiksi sosiaaliohjausta ja tukea talousongelmissaan?
- **Palveluidemme saavutettavuus ja saatavuus**
- **Asiakastietojen** käsittely ja tuntemus **kirjaamisen** periaatteista sekä siitä, mihin kirjaamisella on vaikutuksia
- Ns. käytännön **kentän työ ei tule nähdäksi** ylemmässä johdossa – raportoinnista kenties apua tähän?

Lisätietoja

Minka Leino-Holm, minka.leino-holm@pikassos.fi

Mari Lönnberg, mari.johanna.lonnberg@sata.fi

Rakenteellinen sosiaalityö Sata.fi-sivustolla:

<https://satakunnanhyvinvointialue.fi/ammattilaiset-ja-opiskelijat/rakenteellinen-sosiaalityo/>

Rakenteellinen sosiaalityö Innokylässä:

<https://innokyla.fi/fi/toimintamalli/rakenteellisen-sosiaalityon-kehittaminen-satakunnassa>

Rakenteellisen sosiaalityön
kehittäminen Satakunnassa